

ความพร้อมของแรงงานฝีมือและวิชาชีพไทย ภายใต้กรอบความตกลงทางการค้าธุรกิจบริการอาเซียน

กรวิก พรนิมิตร*

สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการอุตสาหกรรมบริการ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 08-1883-7270 อีเมล: wittymaxi@hotmail.com DOI: 10.14416/j.kmutnb.2017.06.012

รับเมื่อ 7 เมษายน 2560 ตอรับเมื่อ 2 พฤษภาคม 2560 เผยแพร่ออนไลน์ 30 มิถุนายน 2560

© 2017 King Mongkut's University of Technology North Bangkok. All Rights Reserved.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและเจ้าหน้าที่สาขาวิศวกรรมศาสตร์ การบัญชี และการท่องเที่ยว ของสถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมของแรงงานฝีมือและวิชาชีพไทยในการแข่งขันทางการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายใต้กรอบความตกลงทางการค้าธุรกิจบริการอาเซียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ใช้ถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 546 คน ผลการวิจัยพบว่า แรงงานฝีมือวิชาชีพไทยมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ในด้านดังต่อไปนี้คือ ด้านความตระหนักรู้เรื่องอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 83.15 ด้านคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ($\bar{X} = 4.12$) ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ ($\bar{X} = 3.75$) ด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้ และเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.75$) ด้านสัมพันธภาพอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นและทำงานร่วมกับทีมงานอื่นได้ ($\bar{X} = 3.74$) ด้านความเป็นมืออาชีพและมีมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.73$) ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.66$) ด้านความเข้าใจในเรื่องสุขภาพ ($\bar{X} = 3.66$) ด้านความเป็นพลเมือง ($\bar{X} = 3.59$) และด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ($\bar{X} = 3.52$) สำหรับความพร้อมของแรงงานฝีมือไทยที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ทักษะความเข้าใจโลก ของแต่ละชนชาติ ($\bar{X} = 3.49$) ด้านความสามารถบริหารโครงการ ($\bar{X} = 3.49$) โดยสาขาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลาง ในด้านทักษะความเข้าใจเรื่องการเงิน เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ ($\bar{X} = 3.48$) ด้านมีทักษะความสามารถในการจัดการทางธุรกิจและองค์กร ($\bar{X} = 3.47$) ด้านความสามารถทางเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.47$) ด้านความเชี่ยวชาญในการคิดเกี่ยวกับวิทยาการหลายสาขา ($\bar{X} = 3.47$) ด้านการนำนวัตกรรมไปใช้ ($\bar{X} = 3.46$) ด้านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพและทักษะทางด้านวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.42$) ด้านทักษะสร้างสรรค์และผลิตสื่อ ($\bar{X} = 3.42$) และความพร้อมด้านทักษะสารสนเทศระดับนานาชาติ ($\bar{X} = 3.34$) ด้านการประเมินการทำงานตามหลักทางวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.31$) ด้านการประเมินการทำงานตามหลักทางวิทยาศาสตร์ ($\bar{X} = 3.27$) และนอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า แรงงานฝีมือและวิชาชีพไทย มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การฟังและการพูดภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) และมีความพร้อมในการอ่าน การเขียน การฟังและการพูดภาษาจีน อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.80$)

คำสำคัญ: ความพร้อม, ความพร้อมของแรงงานวิชาชีพไทย, แรงงานวิชาชีพไทยภายใต้อาเซียน

การอ้างอิงบทความ: กรวิก พรนิมิตร, “ความพร้อมของแรงงานฝีมือและวิชาชีพไทย ภายใต้กรอบความตกลงทางการค้าธุรกิจบริการอาเซียน,” วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ปีที่ 27, ฉบับที่ 3, หน้า 565-577, ก.ค.-ก.ย. 2560

Thai Workforce Preparedness with Regard to Professional and Technical Skills under the ASEAN Framework Agreement on Services

Korawik Pornnimit*

Department of Business Administration, Faculty of Commerce and Hospitality Industry. Lampang Inter-Tech College, Lampang, Thailand

* Corresponding Author, Tel. 08-1883-7270, E-mail: wittymaxi@hotmail.com DOI: 10.14416/j.kmutnb.2017.06.012

Received 7 April 2017; Accepted 2 May 2017; Published online: 30 June 2017

© 2017 King Mongkut's University of Technology North Bangkok. All Rights Reserved.

Abstract

The purpose of this study is to explore staff-students' opinions on the readiness of Thai skilled workforce in facing pressures of trading competition within the ASEAN Economic Community under the ASEAN Framework Agreement on Services. The investigation was carried out among students, faculty members and staff members across disciplines of Engineering, Accountancy, and Tourism of institutions of higher learning in Chiangmai and Lampang provinces. Questionnaires were used for gathering information from relevant target groups. (n = 546). As results, the readiness of Thai skilled workers (professionals) was demonstrated in a high level among these categories: ASEAN Awareness (83.15%); traits of citizenship ($\bar{X} = 4.12$); occupational and life skills ($\bar{X} = 3.75$); transparency and accountability ($\bar{X} = 3.75$); positive work relationships and teamwork competency ($\bar{X} = 3.74$); professional at work ($\bar{X} = 3.73$); innovative and learning behavior ($\bar{X} = 3.66$); health literacy ($\bar{X} = 3.66$); citizenship ($\bar{X} = 3.59$); along with information media and technology literacy ($\bar{X} = 3.52$). The following constituents indicate moderate readiness of skilled workers in Thailand: ethnic and racial literacy ($\bar{X} = 3.49$); project administration competencies in tourism discipline ($\bar{X} = 3.49$); business administration, economic and financial literacy ($\bar{X} = 3.48$); competences in business and organizational management ($\bar{X} = 3.47$); technical skills and specialist knowledge ($\bar{X} = 3.47$); multidisciplinary thinking ($\bar{X} = 3.47$); capabilities of application of innovation ($\bar{X} = 3.46$); professional skills competencies and skill assessment ($\bar{X} = 3.42$); creative media production skills ($\bar{X} = 3.42$); global information technology readiness ($\bar{X} = 3.34$) together with science-based performance appraisal ($\bar{X} = 3.31$). Additionally, Thai skilled workforce expose intermediate English level proficiency (reading, writing, listening, and speaking domains) ($\bar{X} = 2.67$) alongside a relatively low level of mandarin literacy ($\bar{X} = 1.80$).

Keywords: Readiness, Thailand's Skilled Workforce, Thailand's Skilled Workforce in ASEAN Countries

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นสมาชิกภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคและอนุภูมิภาคจำนวนมากในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งเป็นกรอบทางกฎหมาย กำหนดให้ประชาคมอาเซียนเป็นหนึ่งวิสัยทัศน์หนึ่งเอกลักษณ์หนึ่งประชาคม (One Vision, One Identity, One Community) ยืนยันเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะดำเนินงานให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2558 แต่จากการสำรวจความคิดเห็นเมื่อปี พ.ศ. 2552 เกี่ยวกับทัศนคติการรับรู้เรื่องอาเซียน พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นพลเมืองอาเซียนไม่ถึงร้อยละ 65 การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียนปี พ.ศ. 2555 พบว่ามีคนกรุงเทพฯ เพียงร้อยละ 49 เท่านั้นที่รู้เรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน [1] และจากผลการวิจัยในปี พ.ศ. 2555 สำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี ในเบื้องต้นได้มีการทำข้อตกลงร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangement: MRAs) โดยได้เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2558 รองรับแรงงานอาชีพ 8 สาขา จากประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ วิศวกร แพทย์ สถาปนิก นักสำรวจและประเมินทรัพย์สิน ทันตแพทย์ พยาบาล บัญชี รวมทั้งจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ MRA บุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมความพร้อมก้าวสู่อุตสาหกรรม 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาล

จากเหตุผลดังกล่าว ภาษาอังกฤษจะถูกกำหนดให้เป็นภาษากลางของอาเซียน แต่บัณฑิตไทยยังขาดทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในด้านการพูด อ่าน เขียน ในระดับที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างชำนาญ เพราะต้องทำงานร่วมกับคนหลายชาติ จากรายงานประกาศผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (โอเน็ต) ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ประจำปี พ.ศ. 2558 ระบุสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยผลสอบ 8 วิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ เฉพาะวิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ย 100 คะแนน ได้เพียง 24.48 เป็น

วิชาที่มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด [2] ซึ่งถือว่าเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย

จากรายงานสมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากลปี พ.ศ. 2558 โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอรายงานเชิงสถิติเปรียบเทียบสมรรถนะในการแข่งขัน โดยใช้ดัชนีตัวชี้วัดของสถาบัน International Institute for Management Development (IMD) ระบุว่าประเทศไทยมีทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการอยู่อันดับ 53 ได้ 3.38 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ลดลงจากปีที่แล้ว 2 อันดับ และเป็นอันดับที่ต่ำที่สุดในกลุ่มประเทศ ASEAN นอกจากนั้นยังรั้งทำเป็นอันดับรองสุดท้ายในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกดีกว่าประเทศญี่ปุ่น (อันดับ 60: 2.86 คะแนน) เพียงประเทศเดียว ซึ่งนับเป็นจุดอ่อนของประเทศไทย [2]

งานวิจัยของ TDRi โดยสรารุช [3] พบว่าโอกาสของแรงงานไทยใน AEC สามารถเพิ่มจุดแข็งของคนไทย โดยการอบรมโดยตรง และโดยอ้อมให้มีคุณลักษณะ (Attributes) ต่างๆ ในภาคธุรกิจต้องการ เช่น มีระเบียบวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม มีความทุ่มเทให้กับงาน

สุรินทร์ [4] อดีตเลขาธิการอาเซียนกล่าวว่าถึง “ประชาคมอาเซียน” ว่า การเข้าสู่ “ประชาคมอาเซียน” เป็นทั้งโอกาสและสิ่งท้าทาย แม้ว่าจะมีการเปิดเสรีในการประกอบอาชีพใน 8 สาขา คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก การท่องเที่ยว บัญชี และนักประเมินทรัพย์สิน ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนนั้นต้องปรับตัวในด้านต่างๆ สิ่งแรกต้องเปลี่ยนทัศนคติเพื่อพร้อมออกไปหาโอกาส แสวงหาการลงทุนในเศรษฐกิจเพื่อนบ้าน

นอกจากนี้ สุธีรา [5] ได้กล่าวถึง ศักยภาพของนักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทย ซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถออกไปให้บริการทางวิชาชีพนอกประเทศได้ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพบัญชีให้ไปทำตามมาตรฐานสากลได้

จากรายงานผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่นำไปสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางการบัญชีพบว่าผู้ศึกษาวิชาชีพบัญชี 224 คน ไม่มีใบอนุญาตทางวิชาชีพ ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 218 คน มี Certified Public Accountant (CPA) จำนวน 6 คน และ Chartered Financial Analyst (CFA) จำนวน 1 คน สำหรับการมีความรู้และทักษะในภาษาต่างประเทศ เป็นผู้ไม่เคยสอบ TOEFL และ IELTS จำนวน 151 คน [6] และจากการสำรวจเรื่องคุณลักษณะบัณฑิตใหม่ที่องค์กรต้องการใน 305 องค์กร เมื่อต้นปี พ.ศ. 2555 ปัญหาหลักที่พบคือบัณฑิตใหม่ไม่สู้งาน ย้ายงานหรือเปลี่ยนงานบ่อย ขาดความรับผิดชอบ ขาดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ขาดทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน การเรียกเงินเดือนที่สูงเกินไป ขาดวินัย ไม่รักษาเวลา ขาดความเคารพบนอบ ไม่รู้จักกาลเทศะ ไม่รับผิดชอบ และมั่นใจในตัวเองมากเกินไป [7]

ในปี พ.ศ. 2558 รัฐบาลไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์และกรอบการดำเนินงานสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC คือต้องจัดทำแผนพัฒนากำลังคนให้เพียงพอในการให้บริการในประเทศและการเข้าไปทำงานในประเทศประชาคมอาเซียน ต้องเตรียมความพร้อมทักษะและบุคลากรที่จำเป็นใน 3 เรื่อง คือ 1) ความเป็นมืออาชีพและมีมาตรฐาน (Professionalism and Standard) ต้องเพิ่มขีดความสามารถและทักษะการให้บริการ 2) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) การทำงานเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ในประเทศเพื่อนบ้านและตลาดที่มีความหลากหลาย และ 3) ความเป็นสากลในการดำเนินการ (Internationalization) ประเด็นต้องดำเนินการในปี พ.ศ. 2556, 2557 และ 2558 มี 3 เรื่อง คือ 1) ภาษา จัดทำการสอนและโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาจีนและภาษาอาเซียนให้บุคลากรภาครัฐ SMEs และประชาชนทั่วไป 2) ความตระหนักรู้เรื่องอาเซียน และ 3) ด้านการศึกษา

วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปางได้ทำการเปิดสอนในสาขาวิชาชีพ วิศวกรรม เทคโนโลยี สถาปัตยกรรม

การสำรวจการบัญชีและสาขาการท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 เพราะได้ทราบถึงการได้รับประโยชน์จากการรวมตัวมากขึ้นเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อม จึงเป็นโอกาสที่จะเร่งเสริมสร้างความสามารถเพื่อการแข่งขัน เพื่อจะช่วยให้ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ และตระหนักที่ว่าถ้าขาดความพร้อมและขาดความสามารถก็จะได้ประโยชน์จากการรวมตัวครั้งนี้กลับทั้งยังเปิดโอกาสให้ชาติอาเซียนอื่นๆ เข้ามาแข่งขันในการประกอบอาชีพในประเทศได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงความพร้อมของแรงงานฝีมือ วิชาชีพไทย ภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียน เพื่อให้ได้ข้อมูลไปสร้างความพร้อมส่งเสริมปรับปรุงศักยภาพและกำหนด เป้าหมายทิศทางการบริหารสถาบันการศึกษาไทยให้มีศักยภาพในการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2559 ต่อไป ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาความพร้อมของแรงงานฝีมือ วิชาชีพไทย ภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียน และ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการค้าบริการในด้านการศึกษาในระดับภูมิภาคอาเซียน

2. วิธีการวิจัย

2.1 กรอบแนวความคิดและทฤษฎี

งานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวความคิดและทฤษฎี 5 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดคุณลักษณะความสามารถที่จะเป็นความเป็นพลเมืองอาเซียน หมายถึงคุณลักษณะตามที่ระบุไว้ในกฎบัตรอาเซียน เช่น รักความสงบและการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี มีความเชี่ยวชาญในอาชีพและมีความสามารถหลากหลาย มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่น เคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ฯลฯ

2. แนวคิดลักษณะความเป็นมืออาชีพและมีมาตรฐานคุณสมบัตินักบัญชีมืออาชีพตามข้อกำหนด IES เช่น ทักษะความเป็นมืออาชีพ (Professionalism and Functional Competency) หมายถึง มีทักษะความสามารถทางวิชาชีพ

(Professional Skills) มีทักษะความสามารถด้านสติปัญญา (Intellectual Skill) ทักษะความสามารถด้านเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ (Technical Skill) ทักษะความสามารถในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Interpersonal and Communication Skill) ทักษะความสามารถด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร (Organizational and Business Management Skills) ความสามารถสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ (Professional Capabilities) และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ อันอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม (Professional Value, Ethic and Attitudes)

3. แนวคิดคุณลักษณะของบุคคลในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะและความสามารถ 5 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skill) 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skill) 3) ทักษะตามแนวคิดวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 4) ทักษะชีวิตและอาชีพ และ 5) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross Cultural Skills)

4. แนวคิดและความตระหนักในการเรียนรู้เรื่องอาเซียน

5. แนวคิดข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัตินักวิชาชีพของอาเซียน

2.2 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ประชากรของสถานศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ในจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง เลือกประชากรโดยรวมเฉพาะ 3 วิชาชีพคือ วิศวกรรม บัญชี และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ที่ทำงานเป็นบุคลากร ผู้สอนและนักศึกษาในระดับปริญญาตรีและโทของสถานศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดจากประชากรที่ทำงานเป็นบุคลากร ผู้สอนและนักศึกษาระดับปริญญาตรีและโทของสถานศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง เฉพาะ 3 วิชาชีพคือ วิศวกรรม

บัญชี และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากร จึงใช้วิธีการกำหนดจำนวนตัวอย่าง โดยใช้ตามตารางของเคร็กกีและมอร์แกนที่ระบุว่าเมื่อจำนวนประชากรตั้งแต่ 10 คน ถึง 1 แสนคน ได้กำหนดจำนวนประชากรไว้ซึ่งจำนวนโดยรวมเท่ากับ 100,000 คน เมื่อเปิดตารางของเคร็กกีและมอร์แกนจะได้ขนาดตัวอย่าง 384 คน [8] ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงวิธีสะดวก (Specific and Convenience Sampling) ได้ส่งไปยังผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,000 คน โดยคาดว่าจะได้รับกลับมาเพื่อคัดสรรแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ที่เป็นเฉพาะกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ การบัญชี และการท่องเที่ยว คาดว่าจะได้ตามจำนวนขนาดตัวอย่าง 546 คน แบ่งตามสาขาวิชาได้ดังนี้

ตารางที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง	วิศวกร	บัญชี	ท่องเที่ยว	รวม
1. ผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดเชียงใหม่	118	154	153	367
2. ผู้ตอบแบบสอบถามจังหวัดลำปาง	68	53	58	179
รวม 2 กลุ่มตัวอย่าง	186	207	153	546

2.3 เครื่องมือที่ใช้และการเก็บข้อมูล

ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม PAR (Participation and Action Research Approach) และใช้วิธีการ PRA (Participatory Rural Appraisal) โดยใช้วิธีรวบรวมข้อมูล 3 วิธีคือ 1) ระดมสมอง 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก และ 3) โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ประชุมกลุ่มวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือที่สร้างขึ้นทั้ง ภาษา แนวคิด สำนวน ความเที่ยงตรงในสาระสำคัญให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

เนื่องจากปรัชญาการเรียนการสอนปริญญาทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโทเป็นวิชาชีพ ยึดถือมาตรฐานวิชาชีพเดียวกัน สร้างทักษะในวิชาชีพเช่นเดียวกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้แบบสอบถามชุดเดียวกัน แบ่งกระบวนการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 แร่งงานฝีมือวิชาชีพไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ส่งไปจำนวน 1,000 คน ได้รับกลับมา และเพื่อคัดสรรแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ที่เป็นกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์การบัญชี และการท่องเที่ยว ได้ตามจำนวนขนาดตัวอย่าง 546 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม ประกอบด้วย 11 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลความตระหนักรู้เรื่องอาเซียน 5 เป็นคำถามแบบเลือกตอบ ใช่ = ถูก และ ไม่ใช่ = ผิด

- ส่วนที่ 2-10 เป็นคำถามแบบเลือกตอบและจัดลำดับ และการประเมินค่าตามมาตรวัดของลิเคิร์ตโดยใช้เกณฑ์ตีความหมายเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของ 5 ระดับ ประกอบด้วย ส่วนที่ 2 คุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนตามกฎบัตรอาเซียน ส่วนที่ 3 ข้อมูลลักษณะความเป็นมืออาชีพและมีมาตรฐาน ส่วนที่ 4 ข้อมูลทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ส่วนที่ 5 ความสามารถการใช้ภาษา การอ่าน การเขียน การฟังและการพูด ส่วนที่ 6 ข้อมูลทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ส่วนที่ 7 ข้อมูลทักษะตามแนวคิดวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21: ทักษะความเป็นนานาชาติและความเป็นพลเมืองของโลก ส่วนที่ 8 ข้อมูลทักษะตามแนวคิดวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21: ความสามารถในการเข้าใจในเรื่องสุขภาพ ส่วนที่ 9 ข้อมูลทักษะชีวิตและอาชีพ ส่วนที่ 10 ข้อมูลทักษะสังคมและทักษะสังคมข้ามวัฒนธรรม

- ส่วนที่ 11 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่ได้ออกแบบไปทดลองใช้กับนักศึกษาและผู้ทำงานแล้วสาขาละ 10 คน จำนวน 40 คน แล้วนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ข้อคำถามเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสม

3. การนำเสนอผลการศึกษา

นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการศึกษาในรูปตารางประกอบ การบรรยายเชิงวิเคราะห์

3.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 546 คน เป็นเพศหญิง 364 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และเป็นเพศชาย 182 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และเป็นนักศึกษา จำนวน 436 คน คิดเป็นร้อยละ 79.85 และเป็นอาจารย์ 98 คน คิดเป็นร้อยละ 17.95 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำงาน 466 คน คิดเป็นร้อยละ 85.35 มีอายุระหว่าง 15-25 ปี จำนวน 434 คน คิดเป็นร้อยละ 79.49 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี 496 คน คิดเป็นร้อยละ 90.84 และปริญญาโท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 6.96 และสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 12 คน แยกตามสาขาวิชา เป็นสาขาวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 186 คน สาขาการบัญชี 207 คน และสาขาการท่องเที่ยว จำนวน 153 คน และพบว่ามีความประสงค์จะไปทำงานสูงสุดในประเทศสิงคโปร์ จำนวน 360 คน ประเทศไทย จำนวน 91 คน และถ้ามีโอกาสเลือกประเทศทั่วโลกสูงสุดยังต้องการทำงานในประเทศสิงคโปร์ จำนวน 278 คน ประเทศไทย จำนวน 100 คน สำหรับหน่วยงานที่ประสงค์ทำงานสูงสุดคือ รัฐวิสาหกิจ 177 คน บริษัทเอกชน 125 คน และเป็นเจ้าของธุรกิจ 113 คน ต้องการรับราชการ 111 คน

3.2 คุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนตามกฎบัตรอาเซียน

ผลการวิจัยพบว่าทั้ง 3 สาขาวิชา มีคุณลักษณะความสามารถที่จะมีความเป็นพลเมืองอาเซียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.12

3.3 ลักษณะความเป็นมืออาชีพและมีมาตรฐาน

พบว่ามีความเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.73

และมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือข้อที่ 5 มีทักษะความสามารถด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และเมื่อพิจารณาในแต่ละสาขาวิชาพบว่า สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.89 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเท่ากับ 3.42 ในข้อ 5 การมีทักษะความสามารถด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร สาขาบัญชี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.68 สาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.60 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ คือ ข้อที่ 3 มีทักษะความสามารถด้านเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ข้อที่ 5 มีทักษะความสามารถด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และ ข้อที่ 7 ความสามารถสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ ซึ่งจะเป็นการประเมินความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพ ตลอดจนการมีคุณค่าทัศนคติทางวิชาชีพและจริยธรรมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42

3.4 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม

พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชาอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดย แยกรายสาขาพบว่า สาขาวิศวกรรมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.72 และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือข้อ 15 เกี่ยวกับการประเมินการทำงานตามหลักทางวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 สาขาบัญชี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.68 สาขาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.56 และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ คือข้อ 8, 14 และข้อ 15 สำหรับข้อ 8 เกี่ยวกับการนำนวัตกรรมไปใช้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ข้อ 14 เกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในการคิดเกี่ยวกับวิทยาการหลายสาขามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และข้อ 15 เกี่ยวกับการประเมินการทำงานตามหลักทางวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27

3.5 ความสามารถในการใช้ภาษาการอ่าน การเขียน การฟังและการพูด การวิเคราะห์

ประกอบด้วย 3 ภาษา คือ อังกฤษ จีน และภาษาไทย พบว่าภาษาอังกฤษ ทั้ง 3 สาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่

ระหว่าง 2.50–3.49 อยู่ในระดับปานกลาง ภาษาจีน พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ระหว่าง 1.00–1.49 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 1.50–2.49 อยู่ในระดับน้อย ภาษาไทย พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ระหว่าง 4.50–5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด

3.6 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.52 โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ในข้อ 4 การสร้างสรรค์และผลิตสื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 เมื่อวิเคราะห์รายสาขาพบว่า สาขาวิศวกรรมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.60 โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 5 ข้อ และมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ในข้อ 4 การสร้างสรรค์และผลิตสื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 สาขาการบัญชี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับมากเท่ากับ 3.58 สาขาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลางเท่ากับ 3.34 โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง 6 ข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49

3.7 ทักษะตามแนวคิดวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21: ทักษะความเป็นนานาชาติและความเป็นพลเมือง

พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.59 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ข้อ 2 ทักษะการเข้าใจการเงิน เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่เท่ากับ 3.48 เมื่อวิเคราะห์รายสาขาพบว่า สาขาวิศวกรรมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.64 สาขาการบัญชี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.63 สาขาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลางเท่ากับ 3.48 โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง 2 ข้อ คือข้อ 1 สารสนเทศตระหนักระดับในความเป็นนานาชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.34 และข้อ 2 ทักษะการเข้าใจการเงิน เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่เท่ากับ 3.25

3.8 ทักษะตามแนวคิดวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21: ความสามารถในการเข้าใจในเรื่องสุขภาพ

พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ

มากเท่ากับ 3.66 และมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อ 5 ความเข้าใจโรคของแต่ละชนชาติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 เมื่อพิจารณาแต่ละสาขาพบว่า สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมทั้ง 5 ข้ออยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.61 และมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 4 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ คือข้อที่ 5 เข้าใจโรคของแต่ละชนชาติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 สาขาบัญชีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ข้อ ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.71 สาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.64 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง 1 ข้อคือ ข้อ 5 เข้าใจโรคของแต่ละชนชาติค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39

3.9 ทักษะชีวิตและอาชีพ

พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.75 สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.86 สาขาบัญชีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.70 สาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.67 และพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในข้อ 1) ทักษะการเข้าใจด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ และ ข้อ 2) สารสนเทศตระหนักในระดับความเป็นนานาชาติ

3.10 ทักษะสังคมและทักษะสังคมข้ามวัฒนธรรม

แบ่งเป็น 2 เรื่อง คือ 1) ทักษะสัมพันธภาพอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นและทำงานร่วมกับทีมงานอื่นได้ พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.74 และ 2) การเพิ่มผลผลิตและความโปร่งใสตรวจสอบได้ เป็นผู้นำและความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.75 และมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลางในข้อ 1 มีความสามารถบริหารโครงการได้เพียงใด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 เมื่อพิจารณาแต่ละสาขาพบว่าสาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.89 และอยู่ในระดับมาก สาขาบัญชี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.69 และ

อยู่ในระดับมาก และสาขาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.68 และอยู่ในระดับปานกลางใน 1 ข้อ คือข้อที่ 1 มีความสามารถบริหารโครงการได้

3.11 ความตระหนักรู้เรื่องอาเซียน

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจความตระหนักรู้เรื่อง อาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยตอบคำถามจำนวน 14 ข้อ ถูกทุกข้อ 454 คน คิดเป็นร้อยละ 83.15 ตอบผิด 92 คน คิดเป็นร้อยละ 16.33 และจากการวิเคราะห์ข้อมูล ความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง จำนวน 546 คน มีความรู้ความเข้าใจความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.16 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 367 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.20 จังหวัดลำปาง จำนวน 179 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.08

4. อภิปรายผลและสรุป

4.1 ความสามารถในการเข้าใจความรู้พื้นฐาน

แสดงถึงความสามารถการใช้ภาษาการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดภาษา ผลการวิจัยทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และทักษะการใช้ภาษาจีน ทั้ง 3 สาขาวิชามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด สอดคล้องกับจากรายงานประกาศผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (โอเน็ต) ประจำปี 2554 เฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ 100 คะแนน ได้เพียง 19.22 คะแนน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธัญญลักษณ์ [9] เรื่องการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งใช้กรอบแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 11 ได้อ้างถึงความสอดคล้องกับผลสำรวจความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษโดยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ปราบพาล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประกายแก้ว โอภาณนท์ ของศูนย์ทดสอบทางวิชาการ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปรียบเทียบผลคะแนน

TOEFL Test ที่บัณฑิตจากประเทศไทย ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 500

4.2 เกี่ยวกับความตระหนักรู้เรื่องอาเซียน

พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจความตระหนักรู้เรื่อง อาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุด ไม่สอดคล้องกับจากผลการวิจัยในปี พ.ศ. 2555 ของโครงการพัฒนาบุคลากรและผลิตภาพบุคลากรเพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อ้างใน [1]) ซึ่งจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนพบว่ามีคนกรุงเทพฯ เพียงร้อยละ 49 เท่านั้นที่รู้เรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4.3 คุณลักษณะของพลเมืองอาเซียนตามกฎบัตรอาเซียน

พบว่าทั้ง 3 สาขาวิชา มีคุณลักษณะความสามารถที่จะเป็นพลเมืองอาเซียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.12 และพบว่าสาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.20 สาขาการบัญชีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.07 และสาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.08 สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ สุรินทร์ [4] กล่าวถึง “ประชาคมอาเซียน” ว่าการเข้าสู่ “ประชาคมอาเซียน” เป็นทั้งโอกาสและสิ่งท้าทาย แม้ว่าจะมีการเปิดเสรีในการประกอบอาชีพใน 8 สาขา คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก การท่องเที่ยว บัญชี และนักประเมินทรัพย์สิน ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนนั้นต้องปรับตัวในด้านต่าง ๆ สิ่งแรกต้องเปลี่ยนทัศนคติ เพื่อพร้อมออกไปหาโอกาส แสวงหาการลงทุนในเศรษฐกิจเพื่อนบ้าน

4.4 ลักษณะความเป็นมืออาชีพและมีมาตรฐาน

พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.73 สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.89 สาขาบัญชีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.68 และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ

สาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.60 และพบว่าลักษณะความเป็นมืออาชีพและมีมาตรฐานมีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลางใน 3 เรื่อง คือ 1) การมีทักษะความสามารถด้านการจัดการทางธุรกิจ และองค์กร 2) ทักษะความสามารถด้านเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ ความสามารถสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภาพร และจิรพันธ์ [10] เรื่องปัจจัยที่นำไปสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางการบัญชีพบว่าผู้ศึกษาวิชาชีพบัญชี 224 คนผ่านการประเมินวิชาชีพก่อนข้างต่ำคือ ไม่มีใบอนุญาตทางวิชาชีพ 21 คน มีใบผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต (CPA) จำนวน 6 คน และ CFA จำนวน 1 คน

4.5 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม

ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 พบว่าสาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.72 สาขาบัญชีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.68 สาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.56 และพบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลางใน 3 เรื่อง 1) เกี่ยวกับการประเมินการทำงานตามหลักทางวิทยาศาสตร์ 2) เกี่ยวกับการนำนวัตกรรมไปใช้ 3) เกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในการคิดเกี่ยวกับวิทยาการหลายสาขาสอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของ สุชีรา [5] เรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับการบริการสาขาบัญชีประเด็นความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพไทย นอกจากทักษะทางด้านภาษาอังกฤษแล้ว ควรมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางด้านวิชาชีพบัญชีรวมถึงจรรยาบรรณ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในเศรษฐศาสตร์มหภาค ความรู้ข้ามศาสตร์อื่น เช่น การเงิน การลงทุน การบริหารจัดการและการวางแผนเชิงกลยุทธ์

4.6 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย

โดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.52 โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ในข้อ 4 การสร้างสรรค์และผลิตสื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 เมื่อวิเคราะห์รายสาขาพบว่า สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.60 สาขาการบัญชีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับมากเท่ากับ 3.58 และมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ 1) สาขาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลางเท่ากับ 3.34 และมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ในเรื่องการสร้างสรรค์และผลิตสื่อ 2) สารสนเทศ การสื่อสาร และเทคโนโลยี 3) เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) ทักษะการเข้าใจการเงินเศรษฐศาสตร์ สอดคล้องกับผลการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งใช้กรอบแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 11 ได้กล่าวว่า พัฒนาความสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีในสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องทำงานอยู่ใน Cluster or Network Organization

4.7 ทักษะตามแนวคิดวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21: ทักษะความเป็นนานาชาติและความเป็นพลเมือง

ทักษะตามแนวคิดวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21: ทักษะความเป็นนานาชาติและความเป็นพลเมือง มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.59 สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.64 สาขาการบัญชีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.63 สาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับปานกลางเท่ากับ 3.48 สอดคล้องกับผลการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ต้องสามารถเรียนรู้ข้อมูลประเทศเพื่อนบ้านทั้งในวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ต่างกัน และสามารถพัฒนาความสามารถในการดำเนินชีวิตภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม เคารพ

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพความหลากหลายทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรม และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศที่ระบุไว้ในปี พ.ศ. 2556 รัฐบาลไทยโดยคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์และกรอบการดำเนินงานสู่ AEC เรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แรงงานฝีมือคือ ต้องเตรียมความพร้อมทักษะและบุคลากรที่จำเป็นในเรื่องการทำงานเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ในประเทศเพื่อนบ้านและตลาดที่มีความหลากหลาย และความ เป็นสากลในการดำเนินการ โดยสามารถดำเนินงานในประเทศเพื่อนบ้านได้

4.8 ความสามารถการเข้าใจในเรื่องสุขภาพ

พบว่ามีความเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 3 สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.61 สาขาบัญชีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.71 สาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.34 และพบว่ามีความเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องความเข้าใจโรคของ แต่ละชนชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [11] เรื่องรัฐบาลกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 คือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของโลกไปสู่สังคมผู้สูงอายุ Aging Society การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของผู้บริโภคในโลกคือ Aging Society เน้นความสะดวกรสบายแต่ Sophisticate มากขึ้น ต้องคำนึงถึงสุขภาพ

4.9 ทักษะชีวิตและอาชีพ

พบว่ามีความเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.75 สาขาวิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.86 สาขาบัญชีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.70 สาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากับ 3.67 และพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง 1) ทักษะการเข้าใจการเงิน

เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ และ 2) สารสนเทศตระหนัก ระดับในความเป็นนานาชาติ สอดคล้องกับผลการศึกษา ของจินตนา [12] จากก้าวสำคัญของนักบัญชีก้าวสู่ AEC ด้านหลักเกณฑ์การยอมรับ คือทักษะในการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในเศรษฐกิจมหภาคและธุรกิจที่ดำเนินอยู่เป็น เรื่องสำคัญ การรู้ข้ามศาสตร์อื่น เช่น การเงินการลงทุน การบริหารจัดการ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์

4.10 ทักษะสังคมและทักษะสังคมข้ามวัฒนธรรม

ทักษะสังคมและทักษะสังคมข้ามวัฒนธรรมมี 2 เรื่อง คือ 1) เกี่ยวกับทักษะสังคมและทักษะสังคมข้าม วัฒนธรรม: สัมพันธภาพอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นและทำงาน ร่วมกับทีมงานอื่นได้ ทั้ง 3 สาขาวิชามีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.74 และ 2) เกี่ยวกับทักษะ สังคมและทักษะสังคมข้ามวัฒนธรรม: การเพิ่มผลผลิต และความโปร่งใสตรวจสอบได้ การเป็นผู้นำและมีความ รับผิดชอบต่อบุคคลอื่น โดยมี 14 ข้อ พบว่าทั้ง 3 สาขา วิชามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.75 สาขา วิศวกรรมศาสตร์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.89 สาขาบัญชีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.69 สาขาการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ มากเท่ากับ 3.68 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สราวุธ [3] TDRI: โอกาสของแรงงานไทยใน AEC พบว่าการเพิ่ม จุดแข็งของคนไทยโดยการอบรมโดยตรง และโดยอ้อมให้ มีคุณลักษณะต่างๆ ในภาคธุรกิจต้องการ เช่นมีระเบียบวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม มีความทุ่มเทให้กับงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชัญญาลักษณ์ [9] สร้าง ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ควรพัฒนาตนเองให้ แน่ใจว่ามีความสามารถทำงานเป็นทีม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สามารถทำงานกับผู้คนต่างวัฒนธรรมได้ สามารถอยู่ในเื่ ประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ด้านการจัดการฝึกอบรมนักศึกษา รัฐควรส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมจัดฝึกอบรม ด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาอาเซียนให้กับ

สถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยควรมีการจัด ฝึกอบรมในหัวข้อต่อไปนี้ได้แก่ ทักษะความสามารถด้าน การจัดการทางธุรกิจและองค์กร ทักษะความ สามารถด้าน เทคนิคทั่วไป และเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ ความ สามารถสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ เกี่ยวกับการประเมินการทำงานตามหลักทางวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับการนำนวัตกรรมไปใช้ เกี่ยวกับความเชี่ยวชาญ ในการคิด เกี่ยวกับวิทยาการหลายสาขา เกี่ยวกับการ ประเมินการทำงานตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ ความเข้าใจสารสนเทศ การใช้และจัดการสารสนเทศ การเข้าใจสื่อ มีความสามารถวิเคราะห์สื่อ การสร้างสรรค์ และผลิตสื่อ การสื่อสารและเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยี อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการเข้าใจการเงิน เศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจซึ่งจำเป็นต้องยกระดับความเป็น นานาชาติ และความเข้าใจโรค ของแต่ละชนชาติ

2. ด้านการพัฒนา นักศึกษา อาจารย์และบุคลากรให้ มีสายเลือดใหม่ (New DNA) รัฐควรเร่งรีบดำเนินการดังนี้

- ควรจัดให้มีการฝึกอบรมทักษะด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (Science and Technology Skills) ที่เกี่ยวกับการ ทำงานตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ โดยให้มีความ เชี่ยวชาญในการคิดเป็นทำเป็น มีการเรียนรู้วิทยาการ หลายสาขา และมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ในสถานประกอบการ

- ทักษะนวัตกรรม (Innovation Skill) เกี่ยวกับการนำ นวัตกรรมไปใช้ ความเข้าใจสารสนเทศการใช้และจัดการ สารสนเทศ การเข้าใจสื่อมีความสามารถวิเคราะห์สื่อ การสร้างสรรค์และผลิตสื่อสารสนเทศ การสื่อสารและ เทคโนโลยี และการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

- ทักษะเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Skill) ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความ ประสงค์ทำงานประกอบธุรกิจส่วนตัว ดังนั้น สถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนที่มีศักยภาพจึงควรจัดฝึกอบรม ทักษะความสามารถด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร ทักษะการเข้าใจด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ สารสนเทศ และมีความตระหนักในความเป็นนานาชาติ

และความเข้าใจวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ของแต่ละชนชาติ การมีทักษะด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาอาเซียน ทักษะความสามารถด้านเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ และความสามารถสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ

- ด้านเจตคติในการทำงานเป็นผู้จิตใจที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Mindset) มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

3. ด้านการพัฒนาสถานศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยได้ ดังนี้

บริการด้านการศึกษานับเป็นสาขาหนึ่งของการค้าบริการในบริบทของการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งการเปิดเสรีด้านการศึกษาของไทย จัดได้ว่าอยู่ในบริบทแวดล้อม 2 ระดับ ได้แก่

- ระดับพหุภาคี โดยอยู่ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services: GATS) ขององค์การการค้าโลกหรือที่เรารู้จักกันในนาม WTO (World Trade Organization)

- ระดับภูมิภาคอาเซียน โดยอยู่ภายใต้ความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS)

โดยการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาในระดับภูมิภาคอาเซียน อิงหลักการตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก แต่เน้นให้เป็นไปในลักษณะที่กว้างและลึกกว่าที่ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก ซึ่งการเปิดเสรีการค้าบริการของอาเซียน มีการจัดทำข้อผูกพันในด้านการเข้าสู่ตลาด (Market Access) และการปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ (National Treatment) และมีรูปแบบการค้าบริการด้านการศึกษา 4 รูปแบบ ได้แก่

- รูปแบบที่ 1 (Mode 1) ได้แก่ การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross Border Supply) ยกตัวอย่างเช่น การที่

ประเทศมาเลเซียสั่งซื้อโปรแกรมเพื่อการศึกษาจากประเทศสิงคโปร์

- รูปแบบที่ 2 (Mode 2) ได้แก่ การบริโภคบริการในต่างประเทศ (Consumption Abroad) เช่น การที่นักศึกษาจากประเทศลาวเดินทางไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่ประเทศอินโดนีเซีย

- รูปแบบที่ 3 (Mode 3) ได้แก่ การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ (Commercial Presence) เช่น การที่มหาวิทยาลัยจากประเทศไทยไปตั้งสาขาที่ประเทศพม่า

- รูปแบบที่ 4 (Mode 4) ได้แก่ การเคลื่อนย้ายบุคลากร (Movement of Natural Persons) เช่น การที่ครูจากประเทศฟิลิปปินส์เดินทางไปสอนภาษาอังกฤษที่ประเทศเวียดนาม หรือประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน เป็นต้น

จากข้อเสนอแนะในการวิจัยนี้จะช่วยให้ประเทศไทยมีความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพแรงงานฝีมือและวิชาชีพไทยในระดับต่างๆ ให้สามารถแข่งขันทางการค้าในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายใต้กรอบความตกลงทางการค้าธุรกิจบริการอาเซียนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมของประเทศ และสามารถก้าวสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาล

เอกสารอ้างอิง

- [1] Government Strategic Information Center, National Statistical Office. (2014, April). ASEAN Community. [Online]. Available: www.nic.go.th/uploadfile/ASEANCommunity.pdf.
- [2] National Institute of Educational Testing Service (Public Organization), “The Results of the 2015 Ordinary National Education Test (O-Net),” Bangkok, 2015 (in Thai).
- [3] S. Paitoonpong (2013, April). TDRI: Thailand’s HR Opportunities Associated with the ASEAN Economic Community. [Online]. Available: <http://www.TDRI.go.th/tdriinsight/Prachatai>

- 20130123/13
- [4] S. Pitsuwan. (2014). The ASEAN Community. [Online]. Available: <http://w08.psu.ac.th/node/5166>.
- [5] S. Waithanomsat. (2013). The ASEAN Economic Community and Accountancy Services: Preparedness of the Thai Professional Workforce. [Online]. Available: <http://www.Thonburi-u.ac.th/journal/document/7-14/14/ikSucheera.pdf>.
- [6] N. Na Chiangmai. (2014, April). Readiness to meet Standards for the Qualification Framework of the 21st Century Demands. [Online]. Available: <http://www.p21org-framework/351-21st-century-standards>.
- [7] JobStreet. (2012). Desired Graduate Attributes Investigated across 305 Companies in Early 2012. [Online]. Available: <http://www.komchadluek.net/>
- [8] S. Boonyarattapan, *Research Methods in Public Administration*. Bangkok: National Institute of Development Administration, 1999 (in Thai).
- [9] T. Weerasombat. (2012, April). Preparation of Graduate Students in Pursuit of the ASEAN Economic Community. [Online]. Available: www.graduate.cmru.ac.th/web55/download/F8751_36-92-00023.pdf.
- [10] N. Na Chiangmai and J. Booppanhasamai, "Report on factors determining the decision to pursue a master's in accounting," M.S. thesis, Department of Accountancy, Faculty of Commerce and Service Industry, Lampang Inter-Tech College, 2013 (in Thai).
- [11] Office of the National Economic and Social Development Board. (2012, June). Report on Thailand's Economic Competitiveness: World Economic Forum on East Asia. Bangkok. [Online]. Available: www.nesdb.go.th
- [12] J. Chaiwannakan. (2012, April). Accountant Key Steps toward the AEC. [Online]. Available: www.spu.ac.th/account/files/2012.